

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Dato
17-01-2018

Bilag

Sag/ID Nr.
2018-126

Enhed
Fiskeripolitisk kontor

SAMLENOTAT

Revideret 17.01.2018

1. Henstilling til Rådets afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kongeriget Marokko

Henstilling til Rådets afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kongeriget Marokko

KOM (2018) 1

1. Resumé

Den nuværende protokol til fiskeripartnerskabsaftalen udløber den 14. juli 2018. Som konsekvens heraf forventes Kommissionen at fremlægge udkast til et forhandlingsmandat med henblik på Rådets bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Marokko. Den nuværende

protokol omfatter fiskeri efter en række arter, herunder tun, sardin, makrel, bestemakrel, ansjos og senegalesisk kulmule i Marokkos fiskerizoner, og repræsenterer en værdi på 30 mio. € (ca. 224 mio. kr.) årligt. Den nuværende protokol vurderes at være effektiv, og en fornyelse støttes af de marokkanske myndigheder.

2. Baggrund

Kommissionen har den 8. januar 2018 fremsendt henstilling til Rådets afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kongeriget Marokko.

Rådets afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandling på Den Europæiske Unions vegne om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Marokko fremsættes med hjemmel i TEUF artikel 218, stk. 3 og 4 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal uden inddragelse af Europa-Parlamentet.

Henstillingen forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

3. Formål og indhold

Den nuværende protokol blev paraferet d. 24. juli 2013, og trådte i kraft den 15. juli 2014. Fiskeriprotokollen gælder for en periode på fire år fra dens ikrafttræden, og udløber derfor den 14. juli 2018. Kommissionen vil derfor indlede forhandlinger med Kongeriget Marokko om en ny protokol.

Generelt er formålet med protokollen at styrke samarbejdet mellem EU og Marokko med henblik på at skabe en partnerskabsramme for udvikling af en politik for bæredygtigt fiskeri og ansvarlig udnyttelse af fiskeressourcerne i Marokkos fiskerizone i begge parter interesse.

Det overordnede formål med protokollen er at skabe fiskerimuligheder for EU-fartøjer i marokkansk farvand inden for det tilgængelige overskud. Kommissionens forhandlingsposition vil blive baseret på resultaterne af en evalueringsrapport udarbejdet af eksterne eksperter i 2017.

Protokollen skal medvirke til at imødegå de generelle mål for associeringsaftalen¹ og skal sikre en bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne ud fra miljømæssige, økonomiske og sociale hensyn. Protokollen implementeres i overensstemmelse med artikel 1 i

¹ Euro-Middelhavsaf-talen om oprettelse af en associering mellem Den Europæiske Union og Kongeriget Marokko af 26. februar 1996, herefter kaldet 'associeringsaftalen'.

associeringsaftalen om udvikling af dialog og samarbejde og artikel 2 om respekt for demokratiske principper og menneskerettigheder.

Den nuværende fiskeriprotokol med Marokko omfatter adgang til fiskeri efter blandt andet tun, sardin, makrel, hestemakrel, ansjos og senegalesisk kulmule i Marokkos fiskerizoner, defineret som farvande henhørende under Marokkos højhedsområde eller jurisdiktion, og som også giver adgang til visse fiskerimuligheder ud fra Vestsahara.

Fartøjer fra Spanien, Portugal, Frankrig, Italien, Tyskland, Litauen, Letland, Nederlandene, Irland, Polen, Storbritannien har fiskerimuligheder inden for aftalen.

Den samlede finansielle årlige modydelse er fastsat til 30 mio. € (ca. 224 mio. kr.). Heraf udgør 16 mio. € (120 mio. kr.) kompensation for adgang til fiskeriressourcer og 14 mio. € (104 mio. kr.) er afsat til udvikling af Marokkos fiskeripolitik. Der forventes herudover en betaling på 10 mio. € (ca. 75 mio. kr.) fra rederne for licenser til fiskeri.

Den finansielle modydelse i protokollen skal bidrage til at udvikle og implementere Marokkos fiskeripolitik som led i deres fiskeristrategi for udvikling af fiskerisektoren. Der er i protokollen opstillet retningslinjer for den sektorstøtte til ansvarlig fiskeripolitik, som EU giver støtte til, og indebærer blandt andet jævnlig afrapportering fra Marokko på projekter, herunder om et projekts sociale og økonomiske konsekvenser, navnlig for beskæftigelse, investeringer og alle kvantificerbare virkninger af de gennemførte foranstaltninger samt geografiske fordeling.

Der har været et videnskabeligt samarbejde mellem parterne med henblik på overvågning af fiskeressourcernes tilstand i den marokkanske fiskerizone. Forvaltningen og den tekniske overvågning af protokollen, herunder bæredygtig fiskeriforvaltning, er blevet drøftet i den Blandede Komité. Den Blandede Komité har (efter fælles aftale) foretaget mindre justeringer af fiskerimulighederne fastsat i protokollen.

Både EU og Marokko er kontraherende parter i ICCAT (Den Internationale Konvention for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet). For de bestande, som er reguleret i ICCAT gennem kvoter, som EU har andel i, fisker EU på egne ICCAT-kvoter i de marokkanske farvande.

Sverige og Danmark stemte imod protokollen. Finland, Storbritannien og Nederlandene afstod fra at stemme. Danmark stemte imod, fordi man fandt,

at det ikke i tilstrækkeligt omfang syntes dokumenteret i aftaleteksten, at der blev sikret en bæredygtig forvaltning af fiskeressourcer, herunder at der alene fiskes på et overskud. Dette ville derved afhænge af den konkrete fiskeriforvaltning i Marokko og samarbejdet mellem EU og Marokko inden for rammerne af aftalen. Fra dansk side fandt man desuden, at overholdelse af folkeretten og menneskerettigheder vil afhænge af den konkrete gennemførelse af protokollen.

Kommissionen har fremlagt forslag til forhandlingsdirektiver med henblik på at opnå forhandlingsmandat, hvori Kommissionen bemyndiges af Rådet til at indlede og føre forhandlinger om fornyelse af den pågældende protokol.

Forhandlingerne vil skulle gennemføres i konsultation med Rådet og i overensstemmelse med et sæt forhandlingsdirektiver. Kommissionen anfører, at formålet med forhandlingerne er at få vedtaget en ny protokol som led i fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Marokko i overensstemmelse med forordning nr. 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik (grundforordningen) og med Rådets konklusioner af 19. marts 2012 om den fælles fiskeripolitiks eksterne dimension.

Med henblik på at sikre fremme af bæredygtigt og ansvarligt fiskeri såvel som at bidrage til streng overholdelse af international lov, foreslår Kommissionen forhandlingsmål i lighed med målene til den forrige forhandling:

- sikre, at EU-fiskerfartøjer, som fisker efter små pelagiske, demersale og stærkt vandrende arter, har adgang til fiskerifarvande under Kongeriget Marokkos højhedsområde og jurisdiktion, herunder farvande syd for 27°40' N, og at de får tildelt de nødvendige tilladelser til at fiske i nævnte område og derved bl.a. opretholde netværket af partnerskabsaftaler for bæredygtigt fiskeri for EU's fiskeriaktører
- tage højde for den bedste foreliggende videnskabelige rådgivning og de relevante forvaltningsplaner, der er vedtaget af de relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisationer (RFFO'er), for at sikre et miljømæssigt bæredygtigt fiskeri og fremme havforvaltningen på det internationale plan. Fiskeriet bør udelukkende rettes mod de tilgængelige ressourcer under hensyntagen til den lokale flådes fiskerikapacitet, samtidig med at der tages særligt hensyn til, at visse af de pågældende bestande er fælles eller stærkt vandrende
- søge at opnå en passende andel af disse ressourcer, som er i fuld overensstemmelse med EU-fiskerflådens interesser, når disse ressourcer også er af interesse for andre udenlandske flåder, samt efterstræbe, at alle udenlandske flåder underlægges de samme tekniske betingelser

- sikre, at adgangen til fiskeriet er baseret på EU-fiskerflådens aktivitet i regionen, set i lyset af de seneste og bedste foreliggende videnskabelige vurderinger
- etablere en dialog for at styrke sektorpolitikken med henblik på at tilskynde til gennemførelsen af en ansvarlig fiskeripolitik, der er i tråd med landets udviklingsmål, navnlig hvad angår fiskeriforvaltning, bekæmpelsen af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, kontrol og overvågning af fiskeriet samt tilvejebringelse af videnskabelig rådgivning
- medtage en klausul om konsekvenserne af krænkelse af menneskerettighederne og de demokratiske principper
- Der skal indføres hensigtsmæssige mekanismer for at sikre, at Kommissionen i tilstrækkelig grad informeres om og involveres i den geografiske fordeling, hvad angår anvendelse af sektorstøtte, der modtages i henhold til protokollen, således at Kommissionen i rimelig grad kan sikre, at protokollen gavner befolkningen i det ikkeselvstyrende område Vestsahara.

Evalueringsrapport

Kommissionen har fået udarbejdet en evalueringsrapport om fiskeriprotokollen mellem EU og Marokko. Det fremgår af evalueringsrapporten, at sektorstøtten i henhold til den nuværende protokol effektivt bidrager til bæredygtig udnyttelse af bestandene og har bidraget til en fremskyndelse af implementeringen af Marokkos fiskeristrategi. Der er et overskud af hovedbestandene (små pelagiske arter og kulmule), mens det er mere problematisk at vurdere bæredygtigheden for demersale arter, idet der mangler tilstrækkelig videnskabelig dokumentation, og der er tale om et blandet fiskeri.

Evalueringsrapporten peger på, at EU's fiskerifartøjer har en god udnyttelse af fiskerimulighederne, særligt for så vidt angår de små pelagiske arter. Protokollen har bidraget til ca. 500 personers beskæftigelse i EU og 200 marokkanske sømænd, der har fået forbedret deres kompetenceniveau. For EU er der tale om en god investeringsratio på 1:2,78 € (1:21 kr.).

Anvendelse af sektorstøtten viser, at to regioner i Vestsahara har modtaget den største støtte på henholdsvis 47% og 19% af sektorstøtten.

Marokko giver EU adgang til fiskeriressourcer, der ikke udnyttes fuldt ud af Marokkos nationale flåde, og der er en meget lille interaktion mellem EU-

fartøjer og marokkanske fartøjer, hvorved de udenlandske fartøjer ikke påvirker det marokkanske fiskeri negativt.

Evalueringsrapporten konkluderer, at protokollen er acceptabel, og at de marokkanske myndigheder støtter en fornyelse af protokollen. Ved en fornyelse af protokollen anbefaler man i evalueringen, at der fortsat skal være fokus på støtte til Marokko vedrørende bæredygtighed og partnerskaber. Der bør skabes bedre klarhed over nogle tekniske krav, herunder kravet om forpligtelsen til at lande i marokkanske havne.

Politisk situation vedr. Vestsahara

EU-domstolen afsagde den 21. december 2016 dom i en sag om frihandelsaftalen mellem EU og Marokko. Det forventes, at forhandlingsdirektiverne til ny fiskeriprotokol i overensstemmelse med dommen vil adressere protokollens territoriale anvendelsesområde.

Der verserer to internationale sager vedrørende fiskeriområdet og Vestsahara - en sag, hvor Polisario kræver fiskeriprotokollen annulleret og en sag, hvor UKs højesteret har anmodet om en vurdering af fiskeripartnerskabsaftalens gyldighed.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget til henstilling om at indlede forhandlinger. Forslag til endelig indgåelse af nye protokoller kan først vedtages af Rådet efter Europa-Parlamentets godkendelse.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Forslaget om indledning af forhandling om en ny protokol har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser, men en eventuel indgåelse af en ny protokol vil kunne have en indvirkning på EU-budgettet.

Den samlede finansielle modydelse i den eksisterende protokol udgør 30 mio. € (ca. 224 mio. kr.). Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved aftalen på 600.000 € (4,5 mio. kr.) over 4 år.

8. Høring

§ 5-udvalget (fiskeri) er blevet hørt.

Danmark Fiskeriforening PO (DFPO) finder det positivt, at Kommissionen forventes at fremlægge udkast til forhandlingsmandat til at indgå en ny fiskeriaftale mellem EU og Marokko, når den nuværende aftale udløber juli 2018. Det er en fiskeriaftale, som er til gavn for EU's fiskeri og der er en god udnyttelse af fiskerimulighederne i aftalen.

DFPO bemærker, at en lang række EU-lande har adgang til fiskerimulighederne i den nuværende aftale – det har Danmark ikke, men dansk fiskeri har bl.a. med udsigt til Brexit også interesse i at få adgang til fiskeriet efter ikke mindst de små pelagiske arter, som indgår i aftalen.

DFPO anbefaler derfor, at man fra dansk side aktivt arbejder for at sikre en ny fiskeriaftale mellem EU og Marokko og at også dansk fiskeri får adgang til fiskerimulighederne, særligt små pelagiske arter, i den nye fiskeriaftale.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) kan tilslutte sig høringssvaret fra Danmarks Fiskeriforening PO. DPPO bemærker yderligere, at adgang til fiskerimuligheder under bl.a. EU-Marokko fiskeriprotokollen i marokkansk farvand vil potentielt kunne udgøre en nødvendig kompensation for hvad der desværre har udviklet sig til at være meget ustabile muligheder for loddefiskeri i Grønland. EU-Grønland aftalen har således i de seneste år ikke haft værdi for dansk pelagisk- og industrifiskeri på grund af betydelige ændringer i prioriteterne i rådgivning og kvotefastsættelse for lodde i Nordatlanten, og der er umiddelbart ikke udsigt til stabile fiskerimuligheder for danske fiskere i Grønlandsk farvand.

Marine Ingredients Denmark er enig i bemærkningerne og anmodningerne fremsendt af DFPO og DPPO.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger endnu ikke informationer om andre landes holdninger.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen henholder sig i relation til den fælles fiskeripolitikks eksterne dimension generelt til principperne, som indgår i Folketingets vedtagelse V42 af 7. april 2011, herunder særligt:

- at EU-fartøjers eksterne fiskeriaktiviteter forvaltes og kontrolleres efter samme standard som inden for EU-farvande, herunder at EU's fiskeriaftaler påviseligt skal understøtte en social og miljømæssigt bæredygtig udvikling.

Specifikt for så vidt angår fiskeripartnerskabsaftaler henholder regeringen sig til principperne, der blev fremlagt på samrådet om fiskeripartnerskabsaftaler i Folketingets Fødevarerudvalg den 12. januar 2011, det vil sige, at følgende principper skal lægges til grund for en eventuel ny fiskeriprotokol med Marokko:

- Forbedrede videnskabelige bestandsvurderinger,
- Styrket kontrol, herunder fremme regionalt samarbejde,
- Krav til overholdelse af menneskerettigheder og demokratisk udvikling, herunder fremme af opbygning af høringsprocesser,
- Størst mulig sikkerhed for, at EU's midler anvendes til de formål, som er opstillet i aftalerne, og
- Størst mulig åbenhed i forbindelse med aftalernes indgåelse og evaluering.

Regeringen lægger særlig vægt på, at forhandlingsdirektiverne, som foreslået af Kommissionen, præciserer at:

- Protokollen skal inkludere yderligere forsikringer om, at Marokko opfylder sine forpligtigelser under international lov med hensyn til Vestsahara, herunder rapporterer om de økonomiske og sociale virkninger af sektorstøtten.
- Der inkluderes en klausul om konsekvenserne i tilfælde af overtrædelse af menneskerettigheder og demokratiske principper.
- Yderligere fokus på miljømæssig bæredygtighed samt sikkerhed for, at fiskeriaktiviteterne udelukkende målrettes overskudsressourcer.

Endvidere lægges der vægt på en opretholdelse af en eksklusivitetsklausul, som sikrer, at EU-fartøjer, når der foreligger en fiskeripartnerskabsaftale med et tredjeland, alene kan fiske i det pågældende land inden for rammerne af aftalen og ikke indgå private aftaler om fiskerimuligheder uden for aftalens rammer.

Desuden lægger regeringen vægt på, at den nye fiskeriprotokol opfylder de generelle principper om fiskeripartnerskabsaftaler, der fremgår af Rådets

konklusioner om fiskeripolitikens eksterne dimension af 19. marts 2012 og er i overensstemmelse med de generelle principper om bæredygtige fiskeripartnerskabsaftaler i forordningen om den fælles fiskeripolitik (grundforordningen).

Såfremt der på baggrund af forhandlingsmandatet opnås enighed om en ny fiskeriprotokol med Marokko, vil resultatet skulle godkendes af Rådet og Europa-Parlamentet.

I lyset af de forventede fremtidige ændringer af danske fiskerimuligheder, blandt andet som følge af Brexit, vil regeringen under forhandlingerne afsøge mulighed for at fremme danske fiskeriinteresser under protokollen.

Regeringen henholder sig i relation til Vestsahara til Folketingets vedtagelse V79 af 31. maj 2016, der blev enstemmigt vedtaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.